Скарбы Лідчыны

2026

Валянцін Таўлай

Валянцін Таўлай – беларускі паэт, літаратурны крытык, член Саюза пісьменнікаў СССР (з 1941 г.), удзельнік Вялікай Айчыннай вайны (сувязны партызанскага атрада імя Р. Катоўскага брыгады імя Ф. Дзяржынскага ў 1942-1944 гг., кіраўнік навагрудскай агентурнай спецгрупы «Буравеснік» у студзені-ліпені 1944 г.).

В. Таўлай нарадзіўся 8 лютага 1914 года ў горадзе Баранавічы ў сям'і чыгуначнага рабочага. Пачатковую адукацыю атрымаў у Лідзе, у сярэдняй школе № 1, у 1921-1923 гадах. Падчас вучобы ў Лідзе, ва ўзросце 7 гадоў, Валянцін напісаў свой першы верш. У 1925 годзе вучыўся ў Слонімскай настаўніцкай семінарыі. У 1927-1929 гг. – у Віленскай беларускай гімназіі.

У жніўні 1929 года В. Таўлай быў арыштаваны польскімі ўладамі. Пасля перагляду судовай справы і вызвалення з турмы ў 1930 г. паводле рашэння камсамольскага падполля ён быў пераведзены ў Беларускую ССР. Працаваў інструктарам у Рэчыцкім райкаме камсамола, у рэдакцыі газеты «Звязда», вучыўся на вячэрнім аддзяленні літаратурнага факультэта Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта імя У. І. Леніна. У 1934 годзе зноў арыштаваны і прыгавораны да 8 гадоў зняволення. Вызвалены з Гродзенскай турмы Чырвонай Арміяй пасля 17 верасня 1939 года.

Пасля ўз'яднання Заходняй Беларусі з БССР Валянцін Паўлавіч працаваў у Лідскай раённай газеце «Уперад» (сёння «Лідская газета»). У гэты час актыўна займаўся творчасцю, рыхтаваў вершы да публікацыі.

Падчас акупацыі Ліды пакінуў горад. Быў сувязным партызанскага атрада імя Р. Катоўскага і выконваў заданні ў складзе групы спецыяльнага прызначэння «Буравеснік».

Пасля вызвалення Беларусі, у 1945-1947 гадах, Валянцін Паўлавіч працаваў старшым навуковым супрацоўнікам і намеснікам дырэктара Літаратурнага музея Янкі Купалы. Ён стаў адным з першых даследчыкаў творчасці народнага паэта, правёў вялікую працу па зборы яго спадчыны.

18 верасня 1946 г. В. Таўлай разам з дэлегацыяй беларускіх пісьменнікаў прыняў удзел у адкрыцці гарадской бібліятэкі імя Янкі Купалы ў Лідзе.

Памёр В. Таўлай 27 красавіка 1947 г. Пахаваны на Вайсковых могілках у Мінску.

Першы зборнік вершаў выйшаў у 1947 годзе, ужо пасля смерці паэта, пад назвай «Выбранае».

У 2010 годзе ў доме, дзе жыў Валянцін Таўлай, адкрылася экспазіцыя Лідскага гісторыка-мастацкага музея.

Паэтычная спадчына Валянціна Таўлая трывала ўвайшла ў скарбонку беларускай літаратуры. Большасць яго твораў напісана ў падполлі і за турэмнымі кратамі. Цыкл «Лукішскія вершы», створаны Валянцінам Таўлаем у астрозе ў 1935 годзе, стаў хрэстаматыйным.

Для Валянціна Таўлая літаратурная творчасць была сродкам служэння народу. Ён разглядаў мастацкае слова як зброю ў барацьбе за вызваленне Радзімы. У яго вершах адлюстравана вялікая радасць, з якой савецкія людзі распачалі будаўніцтва мірнага жыцця.

Каляндар з серыі «Скарбы Лідчыны» на 2026 год прысвечаны Валянціну Таўлаю і прымеркаваны да XXXII Дня беларускага пісьменства.

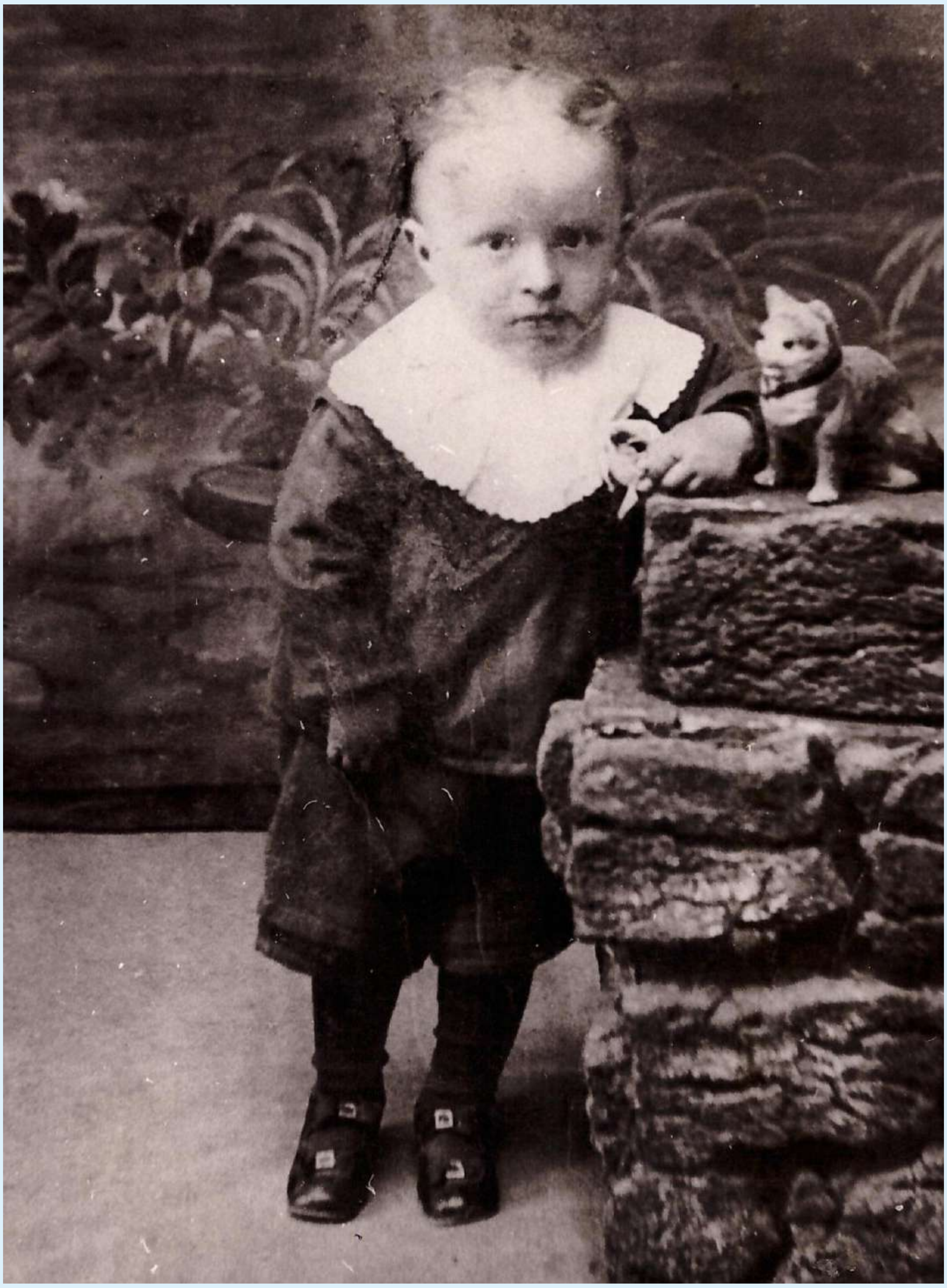

Мінск, 1916 г.

СТУДЗЕНЬ

пн	аўт	ср	чц	пт	сб	ндз
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Рудаўка, 19 жніўня 1929 г.

ЛЮТЫ

пн	аўт	ср	чц	пт	сб	ндз
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	

Вільнюс, 1943 г.

САКАВІК

пн	аўт	ср	чц	пт	сб	ндз
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

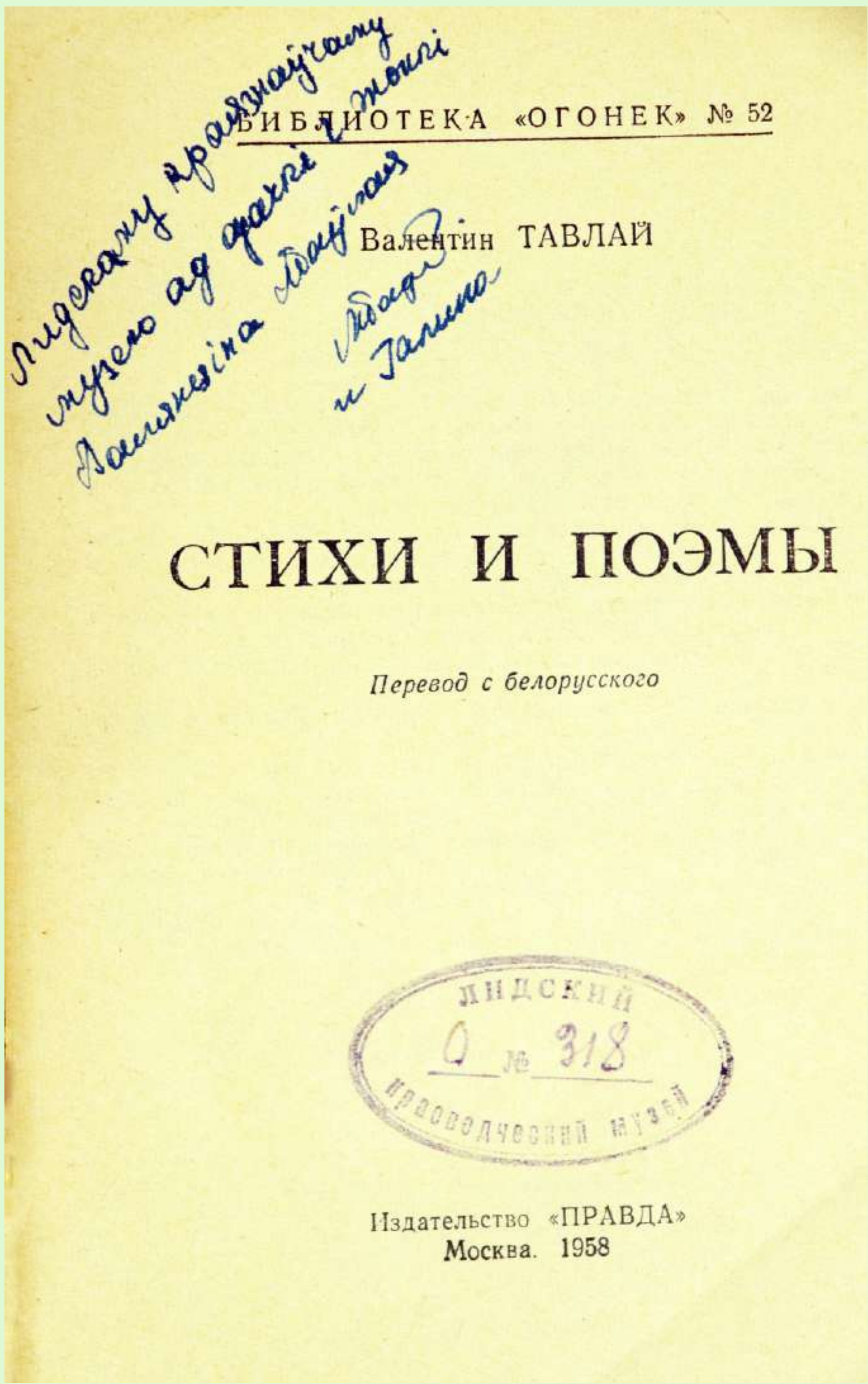

КРАСАВІК

пн	аўт	ср	чц	пт	сб	ндз
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

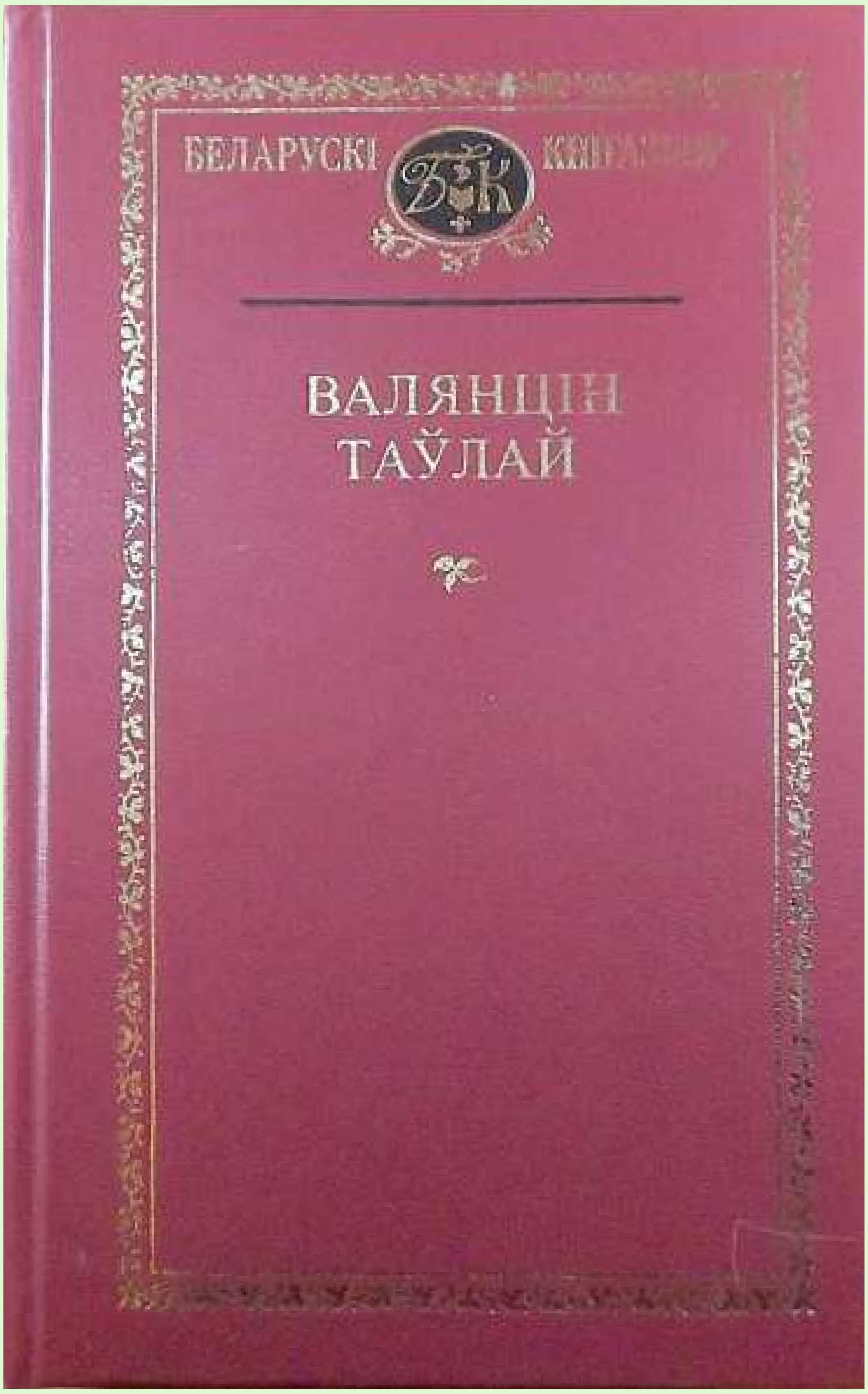

МАЙ

пн	аўт	ср	чц	пт	сб	ндз
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

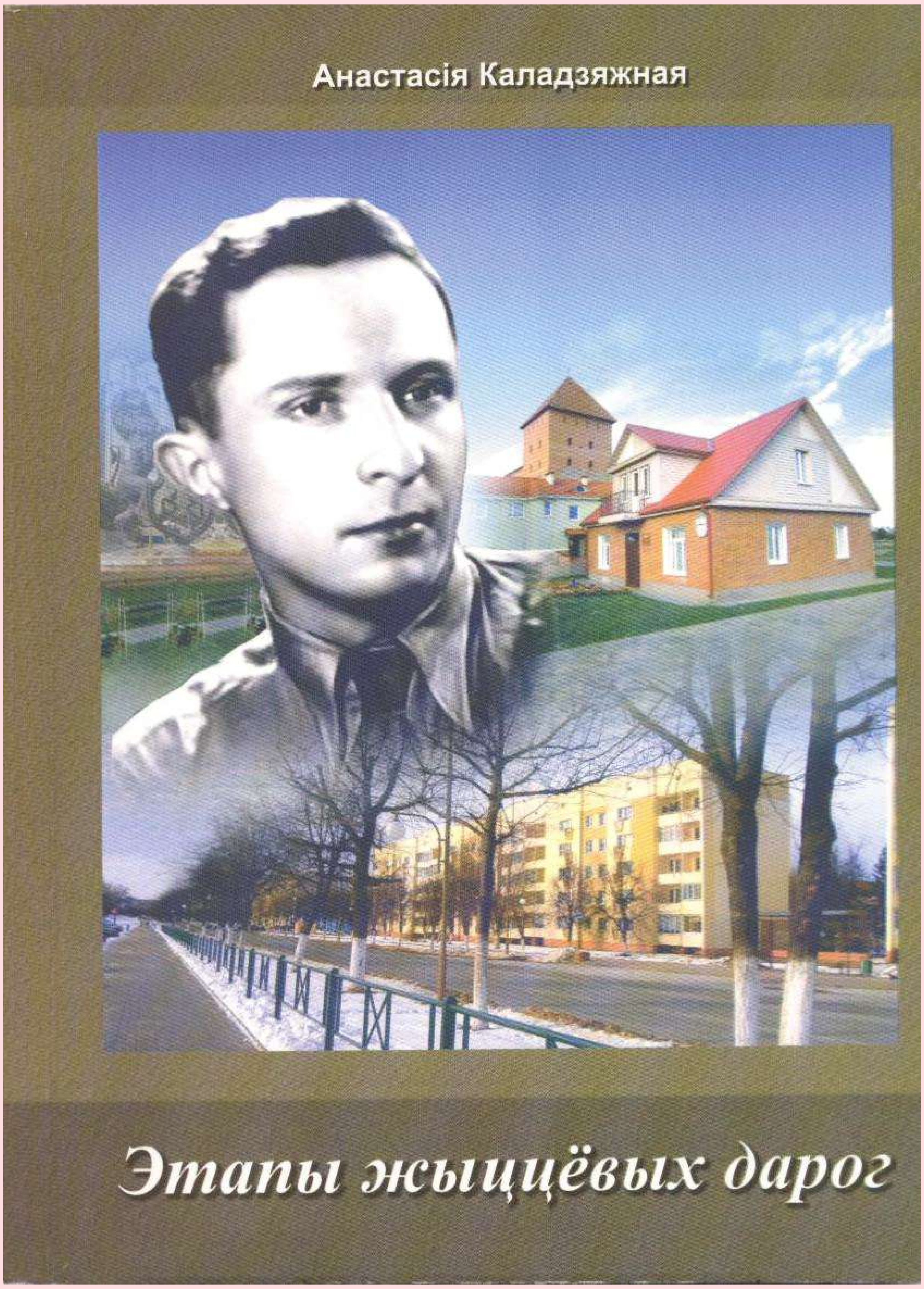

ЧЭРВЕНЬ

пн	аўт	ср	чц	пт	сб	ндз
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

Дом Валянціна Таўлая. 1950-я гг.

ЛІПЕНЬ

пн	аўт	ср	чц	пт	сб	ндз
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

Дом Валянціна Таўлая

ЖНІВЕНЬ

пн	аўт	ср	чц	пт	сб	ндз
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Мемарыяльны пакой Валянціна Таўлая

ВЕРАСЕНЬ

пн	аўт	ср	чц	пт	сб	ндз
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

Р. Семашкевіч. Партрэт В. Таўлая. 1933 г.

КАСТРЫЧНІК

пн	аўт	ср	чц	пт	сб	ндз
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

С. Герус. Графічны ліст «Валянцін Таўлай». 1967 г.

ЛІСТАПАД

пн	аЎт	ср	чц	пт	сб	ндз
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

У. Мельнікаў. Партрэт паэта В. Таўлая. 2004 г.

СНЕЖАНЬ

пн	аўт	ср	чц	пт	сб	ндз
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

ЛІДСКІ
ГІСТОРЫКА-
МАСТАЦКІ
МУЗЕЙ

Каляндарная серыя «Скарбы Лідчыны»
Выпуск №5

Заснавальнік серыі
ДУ «Лідскі гісторыка-мастацкі музей»